

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ชื่อเรื่อง กลยุทธ์สร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้จากประเทศไทย ไปราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ชื่อคณะผู้วิจัย

1. รองศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุตตา
2. รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์
3. อาจารย์ ดร.จิระวัฒน์ อนุวิชานนท์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิศา มีจินดา
5. อาจารย์ ดร.ไพบุลย์ อาชารุ่งโรจน์
6. อาจารย์ ดร.วรินทร์า ศิริสุทธิกุล
7. อาจารย์ ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์
8. อาจารย์ นงลักษณ์ โพธิ์ไพจิตร

งบประมาณและระยะเวลาทำการวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2554 จำนวนเงิน 2,337,900 บาท
ระยะเวลาการทำวิจัยตั้งแต่ 28 มิถุนายน 2554 ถึง 28 มิถุนายน 2555

สรุปโครงการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการท่องเที่ยวตามเส้นทาง/โปรแกรมเชิงสร้างสรรค์ตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้ จากประเทศไทย ไปราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เส้นทาง R10) (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามเส้นทาง R10(3) สร้างกลยุทธ์ความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามเส้นทาง R10

งานวิจัยเรื่องนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย (ไทย กัมพูชา เวียดนาม) จำนวน 178 คน และชาวตะวันตกที่สนใจหรือท่องเที่ยวตามเส้นทาง R10 จำนวน 273 คน รวมทั้งสิ้น 451 คน และสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 5 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview) และหรือสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวในประเทศทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ กลุ่มละ 6 คน รวมจำนวน 30 คน

ประเทศกัมพูชา กลุ่มละ 2 คน รวมจำนวน 10 คน ประเทศเวียดนาม กลุ่มละ 2 คน รวมจำนวน 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย (ไทย กัมพูชา เวียดนาม) ในการท่องเที่ยวตามเส้นทาง R10 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 35-44 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน ต่ำกว่า 13,500 บาท สัญชาติไทย มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการท่องเที่ยวในครั้งนี้ที่จังหวัดตราด เมือง/แหล่งท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวในเส้นทางตราดคือ เกาะช้าง มีความสนใจต่อเมืองท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบชายทะเลจากจังหวัดตราด ถึงกัมพูชาคือ เกาะกง ความสนใจต่อเมือง/แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบชายทะเลจากกัมพูชา ถึงเวียดนาม คือ โฮจิมินห์

นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกในเส้นทางท่องเที่ยว ไทย กัมพูชา เวียดนาม (R10) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25-34 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้านเอกชน มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือน 81,000-94,499 บาท สัญชาติตะวันตก มีจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวในครั้งนี้ที่จังหวัดตราด จุดสิ้นสุดของการท่องเที่ยวครั้งนี้คือที่อื่นๆ เช่น โฮจิมินห์ สีหนุวิลล์ เสียมเรียบ ท่าเตียน เมือง/แหล่งท่องเที่ยวที่สนใจจะท่องเที่ยวในเส้นทางตราดคือ เกาะช้าง มีความสนใจต่อเมืองท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบชายทะเลจาก จ. ตราดถึงกัมพูชาคือ สีหนุวิลล์ ความสนใจต่อเมือง/แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบชายทะเลจากกัมพูชา ถึงเวียดนามคือ โฮจิมินห์

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ส่วนใหญ่ไม่เคยท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R10 มีรูปแบบการท่องเที่ยวโดยท่องเที่ยวด้วยตัวเอง พำนักที่โรงแรม มีความคิดเห็นต่อลักษณะโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวคือ ธรรมชาติอากาศ รongลงมาคือ ของโบราณ โบราณสถาน มีค่าใช้จ่ายโดยรวมในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยประมาณ 10,916 บาท สื่อที่รับรู้ในการมาท่องเที่ยว คือ เว็บไซต์ รongลงมาคือ โทรศัพท์ วิทยุ บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว คือ ครอบครัว รongลงมาคือ ตนเอง มีความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางทาง R10 แบบต่อเนื่องในระดับปานกลาง

นักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ส่วนใหญ่ไม่เคยท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R10 มีรูปแบบการท่องเที่ยวโดยท่องเที่ยวด้วยตัวเอง พำนักที่โรงแรม ไม่สามารถระบุลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวได้ รongลงมาคือ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ อาหาร คนท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายโดยรวมในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยประมาณ 49,579 บาท สื่อที่รับรู้ในการท่องเที่ยวคือเว็บไซต์ บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว คือ ตนเอง รongลงมาคือ เพื่อน มีความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางทาง R10 แบบต่อเนื่องในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยด้านอุปสงค์: การเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวชาวเอเชียมีความต้องการด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องความโดดเด่น ความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโบราณ กิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ โดยรวมในระดับค่อนข้างมากในเรื่องกิจกรรมรักษาธรรมชาติ ปฏิบัติ

ระหว่างบุคคลโดยรวมในระดับค่อนข้างมาก ในเรื่องความเป็นมิตรของคนในท้องถิ่น ความดั้งเดิมโดยรวมในระดับค่อนข้างมากในเรื่อง ความผูกพันกับประวัติศาสตร์

นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมีความต้องการด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมในระดับมากในเรื่อง การมีอาหารท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว กิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์โดยรวมในระดับค่อนข้างมากในเรื่องกิจกรรมรักษาสถาปัตยกรรมชาติ ปฏิบัติการระหว่างบุคคลโดยรวมในระดับมากในเรื่องการให้ความช่วยเหลือของคนในท้องถิ่น ความดั้งเดิมโดยรวม ในระดับค่อนข้างมากในเรื่องความดั้งเดิมของสถาปัตยกรรม

4. ปัจจัยอุปทาน: การให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น

นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย มีความคิดเห็นด้านการให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่นโดยรวมในระดับค่อนข้างดีในเรื่อง คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมในระดับค่อนข้างดีในเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ความเป็นเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมในระดับค่อนข้างดีในเรื่องมีความหลากหลายของลักษณะด้านวัฒนธรรม อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยรวมในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

นักท่องเที่ยวชาวตะวันตก มีความคิดเห็นด้านการให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น โดยรวมในระดับค่อนข้างดีในเรื่องคนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรวมในระดับค่อนข้างดี ในเรื่อง ความหลากหลายของอาหาร และการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ความเป็นเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีความแตกต่างที่เหนือกว่าคู่แข่งอื่น อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยรวมในระดับค่อนข้างดี ในเรื่องมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลางแจ้ง

5. ปัจจัยด้านอุปสงค์และปัจจัยด้านอุปทานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการท่องเที่ยวตามเส้นทาง/โปรแกรมเชิงสร้างสรรค์ตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้ จากประเทศไทย ไปราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า

5.1 นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ปัจจัยด้านอุปสงค์ ได้แก่ ด้านกิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 1-3 แต่ในเส้นทางที่ 4 พบว่า ไม่มีปัจจัยด้านอุปสงค์ด้านใดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยด้านอุปทาน ด้านอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 1 ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เอกลักษณ์และความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 2 อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางที่ 3 แต่ในเส้นทางที่ 4 พบว่า ไม่มีปัจจัยด้านอุปทานด้านใดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการท่องเที่ยว ดังนี้

ปัจจัยด้านอุปสงค์	ปัจจัยด้านอุปทาน
เส้นทางที่ 1 จังหวัดตราด – กัมพูชา – เวียดนาม	
กิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์	ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

(4)

เส้นทางที่ 2 กัมพูชา – เวียดนาม	
กิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์	ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์
เส้นทางที่ 3 จังหวัดตราด – เวียดนาม	
กิจกรรมความยั่งยืนเชิงสร้างสรรค์	อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

3.2 นักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ปัจจัยด้านอุปสงค์ ได้แก่ ด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และปฏิภริยาระหว่างบุคคล มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 1 -3 ความตั้งใจ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 4 ส่วนปัจจัยด้านอุปทาน ได้แก่ ด้านการให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 1-3 ดังนี้

ปัจจัยด้านอุปสงค์	ปัจจัยด้านอุปทาน
เส้นทางที่ 1 จังหวัดตราด – กัมพูชา – เวียดนาม	
ปฏิภริยาระหว่างบุคคล การเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	การให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น
เส้นทางที่ 2 กัมพูชา – เวียดนาม	
ปฏิภริยาระหว่างบุคคล การเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	การให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น
เส้นทางที่ 3 จังหวัดตราด – เวียดนาม	
ปฏิภริยาระหว่างบุคคล การเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	การให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภคท้องถิ่น
เส้นทางที่ 4 เส้นทาง จังหวัดตราด – กัมพูชา	
ความตั้งใจ	

4. แนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามเส้นทาง R10

การบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการมีประสบการณ์ในการค้นหาความตั้งใจ (Authenticity in Tourist Experiences) ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในเส้นทาง R10 จึงจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวแบบคงความตั้งใจ (Authenticity) โดยแบ่งเป็น 3 โปรแกรม

ใน 4 เส้นทางดังกล่าว ในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวจะเน้นความดั้งเดิม และให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอุปสงค์และปัจจัยด้านอุปทานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวเอเชียและชาวตะวันตก โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 โปรแกรมมีดังนี้

(1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (Cultural and historical tourism) เช่น ด้านกิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ (ท่องเที่ยวชุมชนหัตถกรรมงอบ ศึกษาวีถีชีวิตหมู่บ้านต้นแบบเกาะกง ชมซากพระราชวังเก่าบนอุทยานแห่งชาติ Phnom Bokor ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ซึ่งจรรย์านชมวีถีชีวิตชุมชนต้นแบบ ชมวีถีชีวิตกลุ่มคนต้นน้ำ ซึ่งจรรย์านชมวีถีชีวิตชาวเวียดนามที่ยังคงความดั้งเดิม) ด้านเอกลักษณ์และความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น (เยี่ยมชมหมู่บ้าน 2 ศาสนา บ้านน้ำเชี่ยว ศึกษาวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ คน 2 สัญชาติ (ไทยดั้งเดิม/กัมพูชา) ด้านอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Workshop เรียนทำหัตถกรรมงอบที่บ้านน้ำเชี่ยว เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่นและอาหารทะเลจากชาวประมงที่ตลาดนัดริมหาด เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่นบนถนนคนเดิน)

(2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) เช่น กิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ (ศึกษาระบบนิเวศและระบบนิเวศของป่าโกงกาง/ ป่าชายเลน/ หิ่งห้อย ล่องเรือแม่น้ำ Ta tai ศึกษาธรรมชาติที่อุทยานแห่งชาติเรียม) ด้านอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (เลือกซื้อสินค้าหัตถกรรมงอบที่บ้านน้ำเชี่ยว ชมและเลือกซื้อพริกไทยที่สวนพริกไทย Chez Christophe เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่นและอาหารทะเลจากชาวประมงที่ตลาดนัดริมหาด) ด้านปฏิกริยาระหว่างบุคคล (กิจกรรม Home Stay ที่ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว บ้านห้วยแร้ง และบ้านสลักเพชร สลักคอก พักบ้านพักเชิงอนุรักษ์ Vine Retreat Eco Tourism)

(3) การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Volunteer Tourism) เช่น ด้านกิจกรรมความยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ (ปลูกปะการังเทียม ปลูกป่าโกงกาง กิจกรรมพานักท่องเที่ยวไปเลี้ยงและช่วยเหลือนกหายาก) ด้านปฏิกริยาระหว่างบุคคล (อาสาให้ความรู้ เช่น สอนภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ ให้คนในชุมชน อาสาช่วยเหลือชุมชน เช่นสร้างโรงเรียน/สร้างสวนสาธารณะ Starfish Project ช่วยเหลือคนด้อยโอกาสในกัมพูชา เช่น โครงการ Starfish Bakery and Café ซึ่งมีของที่ผลิตโดยชุมชนและรายได้จะเป็นการบริจาค)

5. กลยุทธ์สร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามเส้นทาง R10

5.1 กลยุทธ์การสร้างตราเพื่อการท่องเที่ยวในเส้นทาง R10 โดยยึดหลักความดั้งเดิม และความยั่งยืนเชิงสร้างสรรค์ ความดั้งเดิมในเส้นทาง R10 มีความเหมือนกันในด้านรูปแบบวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ยังไม่ถูกทำลาย แต่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังมีความแตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดตราด มีความทันสมัยและมีความเจริญเติบโตด้านสาธารณูปโภคการท่องเที่ยว และมีชุมชนสร้างสรรค์ที่ประสบความสำเร็จ

5.2 กลยุทธ์การสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมุ่งเน้นความดั้งเดิม กลยุทธ์นี้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ คู่ขนานไปกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นความดั้งเดิมโดยชูลักษณะด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้โดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

5.3 กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียว โดยมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พร้อมทั้งมุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวที่มีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นความดั้งเดิมร่วมกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.4 กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัคร เพื่อมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนทางสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและสังคม/วัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวแบบอาสาสมัคร โดยการท่องเที่ยวประเภทนี้เอื้อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างนักท่องเที่ยวที่เป็นอาสาสมัครกับชุมชนในท้องถิ่น

5.5 กลยุทธ์การสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเน้นความยั่งยืนใน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ

5.6 กลยุทธ์การสร้างความยั่งยืนภายใต้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ เป็นกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความร่วมมือได้อย่างดีมาจากการท่องเที่ยว คือ กลยุทธ์พลังเงียบ ที่สำคัญ คือ ทำให้ทั้ง 3 ประเทศ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ เกิดการประนีประนอมกัน

5.7 กลยุทธ์การตอบสนองอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวในเส้นทาง R10 โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับกลุ่มเป้าหมายชาวเอเชีย ซึ่งประกอบไปด้วย ชาวไทย ชาวกัมพูชา และชาวเวียดนาม ส่วนปฏิริยาระหว่างบุคคล การเดินทางและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับกลุ่มเป้าหมายชาวตะวันตก และอุทยานการท่องเที่ยวในเส้นทาง R10 โดยให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และทรัพยากรท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรม สำหรับกลุ่มเป้าหมายชาวเอเชีย และการให้บริการต้อนรับและสาธารณูปโภค สำหรับกลุ่มเป้าหมายชาวตะวันตก

การนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. เกิดความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างไทย – ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์สร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2. เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพื้นที่ไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ความเป็นศูนย์กลางด้านการค้าขายและการท่องเที่ยวของประเทศไทยในชายแดนตะวันออกของประเทศไทย ตลอดจนเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม ความมีส่วนร่วมชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพิ่มความสำเร็จในธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเพิ่มความมั่นคงในชุมชนอย่างยั่งยืน

ผลงานวิจัย/ผลผลิต สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม หรืออื่นๆ ที่ได้จากการทำวิจัยและมีผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติ

1. การท่องเที่ยวจังหวัดตราด ประเทศไทย การท่องเที่ยวเกาะกง แก๊ป สีหนุวิลล์ เสียมเรียบ กัมพูชา เมืองฮาเตียน เกาะฟูก๊วก ประเทศเวียดนาม จะได้นำเส้นทาง/โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามเส้นทาง R10 ไปประชาสัมพันธ์กับผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวเอเชียและชาวตะวันตก

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภาคเอกชน ภาคชุมชน ของประเทศไทย กัมพูชา เวียดนาม มีการกำหนดกลยุทธ์ร่วมกัน ประกอบด้วย กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมุ่งเน้นความดั้งเดิม (Strategy for promoting creative tourism focusing on authenticity) กลยุทธ์การสร้างการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน (Creative strategy for sustainable tourism) กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ (Collaborative and participative strategy from all level of stakeholders) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทาง R10 อย่างยั่งยืน กำหนดเป็นแผนการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวตามเส้นทาง R10 ซึ่งปัจจุบันยังขาดการพัฒนา

3. ภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดเส้นทาง/โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทาง R10 โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นความดั้งเดิมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (Cultural and historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco - tourism) และการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (Volunteer tourism)

4. สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับชุมชนท้องถิ่นจากการท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

1. เส้นทางท่องเที่ยวบางเส้นทางไม่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว เช่น ทางเข้าก่อนถึงด่าน Lork Prek Chak ของกัมพูชา ประมาณ 10 กิโลเมตร ยังคงเป็นถนนดินแดง มีฝุ่น ไม่มีป้ายบอกทางและสถานที่เป็นภาษาอังกฤษ

2. การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถขึ้นไปเที่ยวได้ เช่น Phnom Bokor National Park เนื่องจากขาดผู้ประสานงานทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน

งานวิจัยที่คาดว่าจะดำเนินการต่อไป

1. กลยุทธ์การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงรุกต่อการท่องเที่ยวตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้จากประเทศไทย ไปราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3. แนวทางการสร้างตราแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. แนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและอินเดีย